

SILLAMÄE GÜMNAASIUMI EVAKUATSIOONIÕPPUSE ETTEVALMISTAMISE TEGEVUSKAVA (EÕETK)

Evakuatsiooniõppuse või tulekahjuõppuse (edaspidi „õppus“) ettevalmistuse tegevuskava koostamisel lähtutakse siseministri 01.09.2010 määrusest nr 43 „Tulekahju korral tegutsemise plaanile ning evakuatsiooni ja tulekahju korral tegutsemise õppuse korraldamisele esitatavad nõuded“.

I Üldsätted

- 1.1 Õppusest on kohustatud osa võtma kõik koolitöötajad ja õpilased, kes viibivad koolihoones.
- 1.2 Töötajale, kellel ei ole võimalik osaleda õppusel selleks ettenähtud ajal, korraldatakse kordusena kas õppus selle võimalikus ulatuses või viiakse läbi nende töökohale ja ametile vastav juhendamine, mille raames korraldatakse üle nende ülesanded tulekahju korral tegutsemisel ning tutvustatakse läbiviidud tulekahjuõppust.
- 1.3 Õppus planeeritakse õppeaasta üldtööplaani koostamisel.
- 1.4 Õppuse ettevalmistamise eest vastutab gümnaasiumi majandusjuhataja.

II Tegevused enne õppust

2.1. Õppuse planeerimisel

- a) kavandatakse tegevused ajaliselt,
- b) kirjeldatakse õppuse „legend“,
- c) määratletakse õppusest osavõtjad,
- d) valmistatakse ette vastutavad isikud,
- e) lepitakse kokku vaatlejate osalemine ja rollid.

2.2. Õppuse vormi ja liigi valik

2.2.1 Õppused võivad olla praktiline õppus või teoreetiline, etteteavitatud või etteteavitamata, kontrollõppus või harjutusõppus.

2.2.2 Tulenevalt sellest, kuidas töötajaid eelolevast õppusest teavitatakse, võib õppuse vormi jagada etteteavitatud õppuseks ja etteteavitamata õppuseks. **Etteteavitamata õppuse** puhul on tegemist õppusega, millest töötajad ette ei tea ning sündmused hakkavad arenema neile ootamatult. **Etteteavitatud** õppuse eesmärgiks on anda inimestele aega ennast ette valmistada, samuti vältida ootamatusest tekkida võivad ärevust ja paanikat nii töötajates kui patsientides.

2.2.3 Õppus vaatlejatega on kontrollõppus, millele on kaasatud vaatlejad, eesmärgiga saada tagasisidet, kuidas inimesed ootamatus olukorras reageerivad ja oma ülesandeid täidavad.

2.2.4 Etteteavitamisega õppus võib olla sarnaselt etteteavitamiseta õppusega nn kontrollõppus, kuid võib ka olla harjutusõppus.

2.2.5 Vastavalt praktilise väljaõppe mahule ja harjutatavatele tegevustele, liigitatakse õppused:

- nõ laua taga istudes, erinevaid makette ja skeeme kasutades. Samuti võidakse kasutada meetodit, kus erinevad isikud või grupid istuvad erinevates ruumides ning nad saavad sidevahendite või käskjala kaudu erinevaid ülesandeid, mille tulemusel peavad nad hakkama kuidagi käituma. Samuti võib selles olla vastutegevusega hõivatud isikuid ja gruppe.
- **praktilised teemaõppused** – harjutatakse mingit konkreetset teemat või lõiku, mitte aga kogu tegevuste kompleksi nagu kompleksõppuse raames. Näiteks tulekahjust teavitamist või tulekustuti kasutamist või inimeste evakueerimisel erinevaid kandmistehnikaid.
- **kompleksõppused** – enamasti peetakse silmas õppust, mis hõlmab kõiki tegevusi ja protsesse alates tulekahju tekkest kuni sündmuse likvideerimiseni. Sinna vahele jäävad tulekahju avastamine, teavitamine, tulekustutusvahendite kasutamine, evakuatsioon, infoliikumine, päästemeeskonnaga koostöö, teiste asutustega koostöö jne. Sellele õppusele võib kaasata päästemeeskonnad, kiirabi, transportida inimesi ühest haiglast teise jne.
- **lauaõppused** – õpe seisneb erinevates mõtteharjutustest ja ülesannetest, mis lahendatakse

Tabel 1. Õppuse vorm ja liik

Jrk	Õppuse vorm ja liik	Periood	Märkused
1.	Teoreetiline õppus		
2.	Lauaõppus Teemaõppus		
3.	Etteteavitatud õppus vaatlejateta (harjutusõppus)		
4.	Etteteavitatud õppus vaatlejatega (kontrollõppus)		
5.	Kompleksõppus		

2.3. Võimaluste ja ressursside hindamine ja planeerimine

2.3.1 Võimaluste ja ressursside planeerimisel õppuse eesmärkide saavutamiseks hinnatakse inimressursid ja tehnilised ressursid. Koostatakse ettevalmistuse hindamise tabelid.

Tabel 2A. Õppuse inimressurss ja osalejad

Inimressursi vajadus	Planeeritud	Märkused
Kui palju on koolitatavaid	Kokku ..... koolitõõtajat	
Mitmes osas neid saab/peab koolitama	Vähemalt 2-s osas	
Õppuse kestus	Kuni 3 erinevat päeva	
Kes korraldab õppuse	Majandusjuhataja, õppealajuhataja	
Kes aitavad korraldada õppust	Tellitud firma spetsialistid	
Kellega tuleb õppus kooskõlastada	Sillamäe Linnavalitsus, Ida Päästeamet	
Kes osalevad vaatlejatena	Ida Päästeamet	
Õppuse stsenaariumi tagajad	4-6 in (koolitõõtjad)	
Muud asjaolud		

Tabel 2B. Tehnilised vahendid

Jrk	Ressursid	Vastutaja (tagab)	Olemasolu (sh kogus)
1.	Ruumid -millistes ruumides õppus toimub – milline on vajalik ruumide ettevalmistus		
2.	Tehnilisi vahendid sh		
1)	Projektor,tahvel,interaktiivne tahvel		
2)	Kirjutusvahendid		
3)	Õppuse korraldamiseks vajalikud maketid, skeemid		
4)	Imitatsioonivahendid – suitsumasinad, heliefektid, lõhkepaketid		
5)	Abivahendid – testaerosool ATS käivitamiseks		
6)	Kaamera – õppuse filmimiseks, Fotoaparaat – õppuse jäädvustamiseks		
7)	Turvalindid – mingite alade piiramiseks		
8)	Teavitustahvlid-sildid – avalikesse kohtadesse üles panekuks infoga õppuse toimumise kohta		
9)	Tulekustutusvahendid – kustutid (erinevad liigid), voolikusüsteemid ja nende kasutamise võimalikkus (varuvoolikud), tulekustutustekid		
10)	Ruuporid – korralduste jagamiseks		
11)	Raadiosaatjad, telefonid – omavaheliseks suhtlemiseks		
12)	Ohutusvestid või riided – vajadusel korraldajate eraldamiseks osalejatest, vastutajate eraldamiseks teistest jne		
13)	Stopperid – evakuatsioonikiiruse mõõtmiseks		
14)	Kustutusõppuseks vajalik – kustutusvannid koos põlevmaterjaliga (põlevvedelik) ja süütamisvahenditega või spetsiaalsed gaasisimulaatorid		
15)	Vaatlejatele kirjutusvahendid ja kirjutusalused		
16)	Vaatlejatele vaatlusraportid		

2.4.Õppuste korraldamisele kaasamine, kooskõlastamine, teavitamine**Tabel 3. Kaasamine, teavitamine, kooskõlastamine**

Jrk	Institutsioon	Tegevus	Vastutaja
1.	Päästeamet	Koostöö päästemeeskonnaga inimeste transportimisel	majandusjuhataja
2.	Häirekeskus	kooskõlastamine	Sekretär
	Häirekeskus	reaalse hädaabikõne 112-te harjutamine	Valvur, sekretär

3.	Tuleohutuspaigaldiste hooldajad	teavitamine	
	Tuleohutuspaigaldiste hooldajad	Paigaldiste töötamise kontrollimine (häirekellad, suitsuandurid, tuletõkkeüksed, ATS)	Majandusjuhataja
4.	Koolitöötajad	Informeerimine	Majandusjuhataja, sekretär

2.5. Legendi koostamine ja stsenaarium

Stsenaarium on üks osa legendist, mis puudutab konkreetset kirjeldust, mis toimub, kus toimub ja mis ulatuses (lisa 1).

Legend on aga mahukam, sisaldades infot kaasatud isikute, asutuste kohta, ressursse jne.

2.5.1 Tulekahjuõppusele eelnevalt koostatakse legend, mis peab sisaldab:

- 1) tulekahju stsenaarium, sealhulgas tulekahju tekkekoht ja leviku ulatus;
- 2) millist osa plaanist õppuse käigus harjutatakse;
- 3) milliseid isikuid teavitatakse eelnevalt õppuse korraldamisest.

2.5.2 Legendi ja stsenaariumi koostatakse majandusjuhataja ja arendusjuhi poolt ja kinnitatakse direktori poolt.

2.6. Juhendmaterjal praktilise väljaõppe korraldamiseks

1. Korraldajad, vaatlejad ja hindajad

Mistahes õppusel peab alati olema juht, kes vastutab selle eest, et praktiline õppus sujuks ja toimuks

vastavalt planeeritule (legendile, stsenaariumile, eesmärgile jne). Töötaja, kes praktilist koolitust korraldab ja läbi viib.

Et õppus sujuks, on vaja korraldajaid, kelle ülesandeks on näiteks panna tööle suitsumasin, rakendada tööle suitsuandurid, tõkestada mõni uks jne. Samuti on korraldajad need, kes aitavad õppust nõ vahetult enne ette valmistada, pannes üles teavitused klientidele toimuvast õppusest, helistades päästeameti telefonile, et panna ATS süsteem hooldusesse jne.

Korraldajate hulk sõltub sellest, mida õppuse eelnevalt ja ajal teha on vaja. See tuleks välja selgitada ressursside planeerimise ja legendi koostamise etapis – kui palju inimesi, millisteks ülesanneteks ja kuhu on vaja.

Üksinda või vähese inimressursiga õppuse korraldamisel võib ilmneda mitmeid ebameeldivaid üllatusi tulenevalt sellest, et samaaegselt peaks olema justkui mitmes kohas. Korraldajate ülesanded võivad olla reguleeritud legendis, mõnes muus dokumendis või informeeritakse neid suuliselt.

Õppusest on kasu siis, kui selle käiku on võimalik objektiivselt fikseerida, et hiljem analüüsida ja hinnata ning järeldusi teha. Vaatlejate ülesandeks fikseerida eelnevalt kokkulepitult õppuse käiku selle mingites lõikudes või tegevuste juures, kasutades siis kas kaameraid, fotoaparaate, vaatlusprotokolli või paberilehte märkmete tegemiseks.

Vaatleja võib näiteks seista ruumi juures, kus asub tulekolle ja hinnata tulekahju kontrollima tulnud isiku tegevust, fikseerides, kas enne ukse avamist veenduti, et see oleks ohutu, kas võeti kaasa tulekustuti jne.

ATS keskseadme juures olev vaatleja fikseerib, mis teate kuvas keskseade, mida luges keskseadmelt välja teate kontrollija, milline oli tema edasine tegevus.

Vaatleja võib enda märkmed teha alati tavaliselt valgele paberile, kuid võib välja töötada ka protokollivormi või nõ kontroll-nimekirjad, samuti kasutada tehnikavahendeid.

Vaatleja võib samaaegselt olla ka hindaja, kuid mitte tingimata. Kui vaatleja lihtsalt fikseerib olukorda, siis hindaja annab selgeid hinnanguid ja analüüsib õppust, selle käiku ja isikute tegevusi. See võib toimuda õppuse ajal, kuid võib toimuda ka pärast. Aluseks on kas hindaja enda märkused õppusest või vaatlejate protokollid ning osalejate tagasiside

JUHENDAMINE ENNE ÕPPUST

Enne praktilist õppust peaks toimuma juhendamine töötajatele kaasatud isikutele-asutustele.

Töötajate instrueerimine tähendab ülevaate andmist õppuse korraldusest (kui ei ole tegemist ette teavitamata kontrollõppusega), nende ülesannetest vastavalt tulekahju korral tegutsemise plaanile ja stsenaariumist. Lisaks tuleb kord aastas korraldatava õppuse eelnevalt instrueerida töötajaid tuleohutusalaselt vastavalt siseministri määrusele, mille teemad on toodud järgnevalt:

Tulekahjuõppuse teoreetilisel osal tutvustatavad tuleohutusalsed teemad

Teema 1. Tuleohutusalsane teadlikkus

1. tulekahju olemus ja selle areng;
2. tulekahjuga kaasnevad ohud ning võimalikud tagajärjed inimesele, varale ja keskkonnale;
3. tulekahju tekkimise võimalikud põhjused;
4. tulekahju kustutamise põhi- ja ohutusreeglid.

Teema 2. Evakuatsioon

1. ohutu evakuatsiooni põhimõtted;
2. evakuatsioonitee läbimine ja selle märgistuse jälgimine;
3. inimeste evakueerimine.

Teema 3. Tulekahju korral käitumine ja tegutsemine

1. inimeste päästmine ohustatud alast;
2. inimeste teavitamine tulekahjust;
3. tulekahjusignalisatsiooni kasutamise põhimõtted;
4. tulekahju teate edastamine Häirekeskusesse ja selle sisu;
5. esmaste tulekustutusvahendite ja tuleohutuspaigaldiste kasutamise põhimõtted.

Korraldajate, vaatlejate ja hindajate (ja analoogselt ka kaasatud asutuste-isikutega) instrueerimisel räägitakse lühidalt läbi vähemalt järgnev:

- kas kõik teavad, millise sündmusega või millal algab õppus
- kas kõik teavad oma ülesandeid
- kas kõik teavad oma ülesande täitmise kohti
- kas kõik jõuavad õppuse alguseks oma asukohtadesse ja kuidas sellest õppuse juhile teada antakse
- kas kõigil on olemas oma ülesannete täitmiseks vajalikud abivahendid

Lisaks, kuivõrd õppuse fikseerimine võib olla seotud kellaegadega, siis on soovitatav enne õppust kõigi korraldajate kellad sünkroniseerida sama aega näitama, et hiljem ei tekiks aegades vasturääkivusi (näiteks ühe kella järgi hakkasid häirekellad tööle 10.00, kuid teise järgi 10.02). Samuti peaks olema tagatud vaatlejate, hindajate ja korraldajate omavaheline suhtlemine, kui see on ette nähtud. Selleks on eelistatud raadiosaatjad oma kasutusmugavuse pärast, kuid mobiilide kasutamisel tuleks veenduda, et vajadusel oleks helistatavale helin kuulda.